

onderwerp dat een mooie aanvulling vormde in onze Oostendse geschiedenis.

De heer Valère PRINZIE zal instaan voor de muzikale techniek zodat woord en muziek in elkaar zullen vloeien.

Warm aanbevolen en niet alleen aan de jazzliefhebbers maar aan alle Oostendenaars begaan met alle facetten van hun geschiedenis. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet-leden. Wij rekenen op Uw aanwezigheid. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

OOSTENDE TIJDENS DE TWEDE WERELDOORLOG

door A. VAN GEETERUYEN

In het kader van het Dijle-plan van de Geallieerden in 1940, trokken, in overeenkomst met de akkoorden, de Franse troepen ons land binnen. Langsheen de kust was dit het leger van Generaal GIRAUD, dat o.a. de 60 en 68 ID onder zijn bevel had. De 68 kreeg daarbij de opdracht de Belgische kust te beschermen tegen eventuele zeeaanvallen. Deze troepen waren een aanvulling op de bestaande Belgische garnizoenen. Als kustgeschut beschikten de Belgen te Oostende over 3 x 4.7 Apc Tankkanonnetjes, gelegen aan de Halve Maan, voor het Kursaal en Mariakerke. Verder stonden er zeer oude stukken 17 cm. opgesteld in de oude betonnen kuipen van de Batterij Deutschland te Bredene. Ook stonden er een aantal houwitsers opgesteld in de Halve Maan (oude batterij Eylau van 14/18).

Oostende werd reeds op 28 mei door een voorhoede van de 256 ID bezet.

DE MARINE

De daaropvolgende dagen nam de Marine m.n. de 204 M.A.A. behorende tot het 22 M.A.R. haar intrek rond en in de stad. Onmiddellijk begon deze eenheid met de installatie van een aantal kustverdedigingsbatterijen rond Oostende. Eerst verdedigd door 2 batterijen, werd het Oostendse zeefront vanaf 1942 uitgebreid tot vier. Namelijk :

De M.K.B. SALSWEDEL NEU (domein Prins Karel) te Raversijde
De M.K.B. KURSAAL (op de plaats van het afgebroken Kursaal)
De M.K.B. HUNDIUS (tussen Fort Napoleon en de Haveningang)
De 60 E-BATTERIJ te Bredene

Eind mei nam ook de varende Kriegsmarine haar intrek te Oostende, en werd de stad op bevel van de toenmalige Fuhrer der Torpedoboote (H. VON BUTOW) uitgebouwd tot steunpunt voor S-booten (torpedoboten). Dit hield in dat er een grote bunker werd gebouwd in het visserijdok dat uiteindelijk aan een 8-tal S-boten onderdak kon bieden. Verder opereerde vanuit de haven nog een Minensuch Flotille, en een Räumboot Flotille.

Eigen aan de verdediging van de haven was er een Hafenschützflotille.

DE LUFTWAFFE

Eind mei 40, begin 41 was Oostende ook één van de uitvalhavens in verband met de operatie Seelöwe (landing op Engeland), en werden er vele inscheep- en landingsoefeningen gehouden. Het was ook gedurende die tijd (15 augustus 1940) dat er door een ongeluk het Torpedodepot gelegen aan de Cockerillkaai de lucht invloog. Door haar belang als inschepingshaven werd de stad meerdere malen door de R.A.F. aangevallen, waarbij echter volgens Duitse rapporten weinig oorlogsschade te noteren viel.

Om de stad tegen luchtaanvallen te beschermen zette de Luftwaffe reeds vanaf het begin een aantal luchtdoelbatterijen in, namelijk een batterij van 6 x 8,8 cm. te Mariakerke, een batterij van 6 x 8,8 cm. bij Fort Napoleon en een batterij van 6 x 8,8 cm. te Bredene. Ook beschikten deze eenheden over een 32-tal 2 cm. luchtdoelkanonnen die her en der in de stad verspreid werden. In 1943 was het Schw. Res. Flak Abteilung 252.800 man sterk.

Om boven de Noordzee vliegers te kunnen ter hulp komen werden oorspronkelijk een 2 of 3-tal watervliegtuigen van het type HE 59c ingezet vanuit een loods aan de Spuikom. Daar deze vliegtuigen toen reeds verouderd waren, en de Spuikom eigenlijk een te kleine landingsbaan had werden deze vliegtuigen half 1941 verplaatst naar een ander front.

HET LEGER

Gedurende de oorlog gebeurde het nogal eens dat de alhier gelegen divisies verplaatst werden, en vervangen door nieuwe. Dat maakt dat er te Oostende in totaal een 8 à 9 divisies gelegen hebben. In juni 1943 lag hier het II bataljon van het 113 Infanterie Regiment van de 39 Infanterie Divisie. II/113 IR v/d 39 ID onder bevel van Gen. d. Inf. LOWENECK.

Zoals de Marine over Kustartillerie beschikte, zo had ook het leger haar Artillerie Batterijen, de Heeresküsten Artillerie. Daarvan lag de dichtste eenheid te Middelkerke (3/H.K.A.A 1240). Verder beschikte ook iedere divisie over haar Divisie Artillerie, en daarvan lagen er wel enkele in de nabijheid van de stad, o.a. te Bredene, Zandvoorde, Leffinge, Slype, Steene.

Vanaf de zomer van 1942 werd de zogezegde Atlantikwall uitgebouwd, en werd ook Oostende in een eerste bouwfase opgenomen. De verschillende Stp aan de kust werden versterkt met bunkers, de Kustartillerie kreeg nieuwe kanonnen, er en werden verschillende versperringen, zoals Anti-tankmuren en grachten, gebouwd.

Gedurende de oorlog kreeg Oostende verschillende malen bezoek van hogere Duitse Officieren, o.a. H. VON BÜTOW (führer der Torpedoboote), G. VON RUNDSTED (OB West), Grossadmiraal DÖNITZ (OB van de Marine), Admiraal LÜTJENS (gesneuveld met de Bismarck), ROMMEL, enz.... Ook werd de stad een drietal keer door Japanners bezocht in het kader van hun leerbezoeken aan de Atlantische muur.

Uiteindelijk was Oostende half 1943 opgebouwd uit 3 Panzerstützpunkte, nl. : Pz.Stp Ostende Hafen, Pz.Stp Blauwe Schleuse en Pz.Stp Steene. Al deze steunpunten waren dan onderling ook nog verbonden en beschermd door een doorlopende Tankgracht. Op

verschillende hoeken van deze gracht stonden ook nog Machinegeweer- en Panzerafweergeschutsbunkers. Terzelfdertijd was ook het strand omgevormd tot een sterke hindernis.

Het einde van de bezetting kwam uiteindelijk op 8 september 1944, toen de Canadezen van het Essex Scottish Reg. de stad ongemoeid binnenreden.

Daar Oostende slechts een kleine haven was, besloot het OB West op 7 september, mede door gebrek aan troepen de stad niet te verdedigen, en de overgebleven eenheden naar Breskens terug te trekken. Wel moesten alle haveninstallaties onklaar gemaakt worden. Daarvoor moest de Marine een aantal soldaten van het Sperrwaffen comdo onder het bevel van Kaptl. KEILHACK achterblijven om deze vernielingen uit te voeren. Uiteindelijk slaagden ze daar maar gedeeltelijk in.

Eind oktober, begin november speelde de haven een rol bij de aanval op Walcheren. Van hieruit vertrok namelijk de landingsvloot naar Westkapelle.

RESTANTEN VAN DE DUITSE VERSTERKINGEN

Niettegenstaande de Duitse vestingswerken na de oorlog meestal vernietigd werden, heeft de stad Oostende door een gelukkig toeval verschillende Duitse stellingen min of meer ongeschonden kunnen bewaren.

1. Van de batterij SALZWEDEL NEU te Raversijde is 2/3 bewaard, evenals een tweetal infanterie weerstandsnesten (in totaal een 3 km. ondergrondse gangen en een 70-tal bunkers).

2. Te Stene staan er nog een 4-al bunkers die deel uitmaakten van het Pz.Stp. Oostende Stene, en te Leffinge staat nog een Divisie Artillerie opstelling (voorzien van loopgrachten, anti-landingspalen en geschutsbunkers).

3. Op het binnenplein van de Kazerne Bootsman Jonsen staat een Dom bunker (bunker gebruikt als Luftschilds of Telecommunicatie, met een gepunt dak).

4. Aan het Oostelijk staketsel naast de radar, het hoofdkwartier van het Pz.Stp Ostende Hafan (volledig bewaard). De twee overgebleven Luftwaffebunkers van onze kust, plus een aantal bunkers van 1940 en één van 14/18.

5. De M.K.B. HUNDIUS, gelegen tussen de Halve Maan en Fort Napoleon. Van alle bewaarde resten zijn deze de meest interessante, want hier zijn nog alle bunkers van de batterij aanwezig. De opstelling is daarbij ook nog praktisch een schoolvoorbeeld van een Marine Batterij van die tijd.

6. Rondom de stad zijn op verschillende plaatsen nog merkwaardige bunkers en geschutsopstellingen te zien. Blauwe Sluis, achter de oude Beliard Scheepswerven, te Leffinge, aan de sluizen van de visserijhaven, enz....

Al bij al kunnen we stellen dat de Stad Oostende qua bereikbaarheid over de meest intakte en meest diverse overblijfselen van de Tweede Wereldoorlog beschikt, gelegen tussen Denemarken en Le Havre.